

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

Laurent CHRZANOVSKI

REALIZĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI PROFESIONALE

I. Urbanizarea romană

Cercetările pe tema planificării urbane din epoca romană pe care le-am condus au început cu lucrarea noastră de doctorat și au continuat după. Acestea sunt în principal axate pe problematica privind Regiunea Augustea "XI Transpadana", care include regiunile actuale italiene Lombardia, Valle d'Aosta și, parțial, Piemonte, pentru partea sa situată la Nord de râul Po.

Primul nostru obiectiv de cercetare a fost de a răspunde la o nevoie reală, în sensul că, în comparație cu regiunile învecinate din Italia antică, cum ar fi Venetia, Aemilia sau Liguria, foarte puține studii au fost dedicate acestei zone specifice. În plus, sute de rapoarte de săpături vechi și noi, precum și texte antice și medievale, arhive și alți indicatori-cheie pentru studierea problematicii, adesea greu de accesat, nu au fost decât foarte rar folosite în studii publicate anterior.

După culegerea tuturor informațiilor importante dintr-un corpus de mai mult de o mie de documente publicate și nepublicate, am fost capabili să construim un corpus de date fiabil pentru a confirma sau a infirma teoriile precedente privind nașterea, organizarea, dezvoltarea, evoluția și răspândirea urbană din toate centrele Transpadane, într-un interval cronologic mult mai mare decât cel adoptat de majoritatea autorilor, adică de la momentul fondării orașelor până la căderea Imperiului Roman de Apus.

Conceptul primordial al acestei metode a fost de a aduna și de a sistematiza toate datele disponibile pentru fiecare oraș, constituind capitolele complete dedicate fiecărui centru urban și subdivizate în secțiuni monografice: programe urbane, incintă fortificată, forum, teatru, amfiteatru, terme, alte monumente publice, tehnici de construcție, zone rezidențiale și caracteristicile lor intra muros, suburbii. Apoi, am adăugat o secțiune dedicată cultului intra și extra muros Păgân precum și Crestin și o secțiune dedicată necropolelor. În cele din urmă, am analizat integrarea fiecărui oraș în sistemul său de intabulare a teritoriului, în rețeaua rutieră și se pot examina, atunci când sunt cunoscute, care au fost centrele 'urbane' mai mici, care depindeau administrativ de oraș.

Această metodă a permis construirea unui scheme foarte clare pentru fiecare oraș, unde fiecare secțiune era apoi ușor de comparat cu cea similară din alte orașe.

Am putut, pentru prima dată, să propunem o clasificare mai îngustă a orașelor din Transpadana în trei grupuri foarte diferite, și anume orașe cu organizare proto-urbana sau chiar urbana pre-Romană, care au fost apoi "romanizate" (adică care au fost supuse, în cursul secolelor I î.C. și I d.C., la o încercare de sistematizare menită să creeze module ortonormate care încearcă să se adapteze la o realitate urbană deja prezentă). Apoi, un caz mult mai studiat este cel al centrelor urbane create *ex novo* folosind modelele "standard", și în sfârșit, cazul extrem de interesant al orașelor celtice din deal, unde elitele locale împreună cu arhitecții romani au realizat cu greu planuri 'romanizate' în care au inserat monumentele clasice și indispensabile unui oraș roman, luptând cu o topografie care împiedica prin natura sa, realizarea unui plan clasic.

II. Cercetari lichnologice (iluminatul artificial in antichitate si in perioadele urmatoare)

Studiul despre mijloacele de iluminat artificial antic și pre-modern, precum și semnificațiile lor economice, politice, religioase și sociale poate fi considerat ca zona de cercetare principală în care am dezvoltat eforturile noastre începând din 1996, adică mult înainte de doctorat, și continuând fara interupere până azi.

Am structurat teza noastră de abilitare în categorii specifice pentru a sublinia logica cercetărilor noastre, precum și principalele direcții științifice care au urmat.

Am susținut o muncă constantă pentru a obține - și a perfecționa zilnic - un nou sistem de culegere a informațiilor științifice. În câteva cuvinte, am fondat și continuăm să gestionăm Asociația Lichnologica Internațională, care - în 2014 – numără mai mult de 150 membri din 25 de țări. Această uriașă rețea, cu congrese trienale, mese rotunde frecvente și publicațiile lor, ne permite să fim constant la zi în ceea ce se întâmplă în acest câmp specific.

Cel mai important rezultat obținut este construirea și publicarea on-line a unei baze de date bibliografice, care este la ora actuală cea mai extinsă pentru acest subiect : www.lychnology.org, care numără în acest moment 2543 referințe (din anul 1900 până în ianuarie 2014) și este azi dată ca referință de mai mult de 50 de universități prestigioase din lume, considerată ca fiind cea mai bună resursă în domeniul său.

Apoi, am indicat cercetările noastre și publicațiile referitoare la trei ansambluri majore foarte complementare, și anume cel din Muzeul Istoric de Stat (Moscova, Rusia), cel din Muzeul de Artă și Istorie (Geneva, Elveția) și colecția Bouvier (Neuchâtel, Elveția). În total, aceste corpus-uri care ne sunt în sarcină reprezintă nu mai puțin de 3300 de opaițe, acoperind atât întregi perioade Feniciene, Grecești, Romane, Bizantine și Islamice timpurii, cât și teritoriile stăpânite de aceste civilizații.

Pe lângă aceste cercetări, am detaliat diversitatea zonelor unde am desfășurat și unde desfășuram cercetari lichnologice de vârf legate de artefactele ieșite din săpături recente cu contexte stratigrafice clare: Nyon (Elveția) ; Faverges (Franța); Leptis Magna (Libia); Novae (Bulgaria); Akrai (Sicilia, Italia).

Ca o consecință a cercetărilor citate anterior, am fost capabili să analizăm și să publicăm mai multe studii macroeconomice, cât și studii specializate despre epigrafie, tipologie, cronologie, iconografie, comportamente sociale etc.

Ne-am dus și dincolo de perioada antichității, prin constituirea și publicarea celor mai interesante rezultate ale primului corpus medieval de mijloace de iluminat desfășurat pe întregul teritoriu al unei națiuni (Elveția), dar și prin editarea primului studiu bazat pe arhive și texte științifice despre un subiect aparținând de Arheologia industrială, și anume cercetarea noastră despre sisteme de iluminat ale căilor ferate, înainte de electricitate.

Ceea mai recentă direcție a noastră de cercetare, pe lângă cele arheologice "clasice" pe care le ducem în continuare, ne-a dus la adoptarea unei priviri mai largi a fenomenului lichnologic de-a lungul întregii istorii umane, folosind o abordare complet interdisciplinară, bazată în principal pe etno-arheologie dar și cu integrarea elementelor de antropologie, sociologie, istoria religiilor, istoria artei și multe alte domenii.